

Staintje

In n bakkie op mien schrief-toavel, maank pennen en potloden en dat soort raive, liggen ook n poar stukkies vuurstain, nait groter as ain tot twij centimeter in deursnee. Van ain zo'n stukkje hebben mensenhanden fiene diggeltjes ofhaauwen, op zo'n menaaijer dat ter n schaarpe kaantje aan komen is. Mor dat mout je din wel waiten, aans zai je der niks gain biezunders aan. Op n zaandpad in Drente kin je zokse staintjes ja mor omroak oppakken, zol je zegen...

Vleden joar, op n kolle veurjoarsdag, ston ik mouderziel alineg op n zaandkop middenin t veld, aan d'oostkaande van Scholten's kartonfabriek in Sapmeer. k Haar in d'kraande lezen dat doar opgrovers doan wazzen noar sporen van mensen dij doar laank leden touholden haren, mor nou was groaverij doan en was t ter leeg en verloaten. Dwaars deur t hoogste stee van de zaandkop, n meter of twij boven t maai-veld, haren de lu van de waitenshop n poar sleuven groaven. En in de loodrechte wanden van dij sleuven kon k ze zain: swaarde plekken dij vrouger koelen wazzen en dij zok schaarpe oftakenden in t geelbroene zaand. Hier, in dizze koelen, haren mensen in laaankmanstieden heur holtvuurtjes stookt om heur eten op kloar te moaken en zok te verwaarmen. En dou von ik, bovenop t zaand dat de waitenshop op n bulde gooid haar,

Eindredactie
Gré van der Veen

mor zo dij stukkies stain... Hou laank zollen dij doar wel nait legen hebben?

Om ons doar n denkbeeld van te vormen, mouve wied in de tied weerom. Zó wied dat alerdeegts t veen der nog nait was: t veen dat dizze kontraainen noatied hailmoal begroaven zal. Acht- tot tiendoezend joar leden was t hier n zaanderge golvende streek, vol lappen roeg bos, open vlaktes mit wat bomen henter en twenter, vol vennechies, beken en wotterlopen. Mensen wazzen der nog nait veul. In lutje koppeltjes trokken ze van taine stee noar t aander, sluigen her en der heur kamp op; vaste woonsteden haren ze nog nait, van laand bebauwen of vee holden haren ze nog gain besef. Mor de mannen wazzen bekwoame joagers en viskerlu, en ook datgene wat ter aan eetboars boven en onder de grond guide woazzen ze meroakel goud te vinden. Zo

vergleiden honderden en doe-zenden joaren, en in dij tied veraanderde t laandschap; stoadegaan kwam t veen opzetten en guide aal meer aan. Eerst stoken de zaandruggen en hōgten der nog bovenuut. Mor zo'n viefdoezend joar leden was ales al overdekt mit n metersdikke, somepege veenloage doar gain mens nog in wonen of verkeren kon. Pas in de zeuventiende aiw, dou d'ontginnen van t veen op grode schoal aanpakt wuir, kwam dat onderliggende laand van onze verre veurollen stoadegaan weer bloot te liggen. En zo kinnen wie tegenswoordeg, overaal in onze Veenkolonies en veuraal op de zaanderge stukken, heur vuurstainen, pielpunten en schrabertjes en veural op de zaanderge stukken, heur vuurstainen, pielpunten en schrabertjes en stekertjes nog wel vinden. Net as de plekken doar ooit heur vuurtjes, in de stilte van dat parrediesachtege en onbedurven laand, rood gluid hebben in t twijduustern.

Ik zit achter mien schrieftoavel mit dat lutje stukkje vuurstain in mien haand. Zoveul roadsels as der toch binnen rondom zo'n simpel staintje... Hou zaggen ze der uut, de mensen in heur kamp of dij zaandkop doar k dit dinkje vonden heb: vrundelk of n beejte aangstaanjoagend mit heur jachtwoapens, in heur klaaijer van daaijerhoed? Wat toal pruiten ze? Wazzen ze gemoudelk van netuur, of hebben ze mit aander stammen bloudege streden om boas te blieden in heur jachtveld? Wat dreef heur: niks as d'aaldoagse stried om t noakende bestoan, of haren ze ook al tied veur dieverdoatsie, speulen, laiden zingen? Het n jong al wies mit n laif wichtje west, en het e op n dag mit dit aigenste vliemschaarbe vuurstaintje wat simpele versierens veur heur sneden in de bast van n takkie, in n schelpie of n stukkje bonk? Vroagen zunder n antwoord. Zo'n staintje, men dreumt ter glad even bie vot - mot t holdt zien gehaaimenizzen vast, en swigt.

KEES VISSCHER